

“ชุมชนแม่ทัพประเทศไทย
เกาะพะลวยที่องค์
ไม่มีที่ไปเพราะพื้นที่
ส่วนใหญ่เป็นดินเค็มและ
อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ได้ การที่ชุมชนมีจำนวน
ได้ถึง 600 ไร่ นับเป็นชุมชน และยังสามารถ
สร้างเครือข่ายได้ทั้งตำบล ชาวบ้านช่วยกัน
ขอพื้นที่ที่เคยถูกบุกรุกมาฟื้นฟูเป็นป่าชุมชน
จัดทำสวัสดิการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน
หมู่บ้านสงบ สะอาด น่าอยู่มาก”

พินทร สีขันธ์
กรรมการคัดเลือก

ชุมชนตำบลโพธิ์ทอง (ป่าชุมชนโคกคำปลากั้ง)
หลังวิกฤตภัยความ่วมมือเพื่อการจัดการป่าและสร้างชุมชนเข้มแข็ง

เมื่อป่าโคกคำปลากั้งถูกบุกรุกลักลอบตัดไม้ และชิงของเพื่อไปปลูกพืชเศรษฐกิจในปี 2540 ปี
กลุ่มผู้สูงอายุในวัย 60-70 ปีได้รวมตัวกันเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา และได้คิดริเริ่มโครงการ
ฟื้นฟูป่าชุมชนขึ้นมา แต่ด้วยวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ความเชื่อเรื่องผี ความหวาดกลัวปีศาจและ
การยึดถือประเพณีซึ่งเชื่อในผีคน 18 หมู่บ้านในตำบลโพธิ์ทอง ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมีถึง
100,000 คน สาละโว้ร่วมใจขอความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสาธารณกุศลในท้องถิ่น
สนับสนุนงบประมาณเบื้องต้นให้ชาวบ้านสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้ชุมชนสามารถตั้งคณะ และจัดการ
ฐานทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเป็นระบบ

5 ปีที่ผ่านมาปลูกต้นไม้ไปแล้ว 1 แสนต้น ส่วนพื้นที่ที่ได้คืนจากกรบุกรุก นับปลูกยางนา
ในที่สุด ป่าแต่ครั้งนั้นจึงค่อยๆ ฟื้นคืน

ด้านความเข้มแข็งชุมชน ถ้าย้อนกลับไปในเมื่อปี 2527 ตำบลโพธิ์ทองมีการ
ตั้งกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน บางหมู่บ้านก็จัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน แต่เกือบทุกหมู่บ้าน
ประสบปัญหาหนี้เสีย คนๆ หนึ่งเป็นสมาชิกหลายกองทุน ถูกกอกกองทุน และไม่มี
ความสามารถชำระคืนได้สักกองทุน

ผู้ใหญ่วิ ซึ่งมีส่วนคลัดลาบนี้แล้ว ในปี 2548 ได้มีการหารือกับคณะกรรมการ
หมู่บ้าน แล้วเกิดแนวคิดรวมกองทุนต่างๆ ในหมู่บ้านให้เป็นกองทุนเดียว โดยได้รับการ
สนับสนุนจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) และธนาคาร
ออมสิน เพื่อให้ชาวบ้านมีแหล่งหนี้สินที่เดียว กองทุนหมู่บ้าน และธนาคารหมู่บ้าน ถูก
จึงถูกยกระดับการบริหารให้เป็นสถาบันการเงิน ในปี 2549 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- เพื่อรวบรวมกลุ่มและกองทุนต่างๆ ให้เป็นกองทุนเดียว
- เพื่อส่งเสริมการออมและระดมทุนจากสมาชิก

ชุมชนตำบลโพธิ์ทอง (ป่าชุมชนโคกคำปลากั้ง)
หมู่ 1 บ้านโพธิ์ร้อยต้น ต.โพธิ์ทอง อ.โพธารอง จ.ราชบุรี

ประสานงาน : นายบัณฑิต อัครประยะ (กรรมการป่าชุมชน) โทร. 081 546 8592
ประชากร : 18 หมู่บ้าน ประชากร 4,974 คน 2,372 ครัวเรือน

พื้นที่ดำเนินการ : พื้นที่สาธารณประโยชน์ 657 ไร่ 3 งาน 64 ตารางวา
ระยะเวลาในการอนุรักษ์ : ปี 2520-ปัจจุบัน (รวม 33 ปี)
การบริหารจัดการ/กิจกรรม :

ด้านสิ่งแวดล้อม : การดูแลรักษาป่า

- แกนนำชุมชน เจริญอาศัยพื้นที่ป่าจากผู้บุกรุกได้เป็นผลสำเร็จ มีการจัดตั้งคณะกรรมการป่า 18 คน และขอขึ้นทะเบียนป่าโคกคำปลากั้งเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์
- จัดทำโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา มีการปลูกต้นไม้ 100,000 ต้น คิดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี สามารถฟื้นฟูพื้นที่ 240 ไร่ โดย ปลูกป่าใหม่ให้มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติมากที่สุด โดยมีไม้ 3 ชั้น ได้แก่ ป่าชั้นสูง ส่วนใหญ่เป็นต้นยางนา ป่าชั้นกลาง และป่าเต็ง (พืชหัวพืช สมุนไพร และหญ้าคา) ที่มีประโยชน์ในการเป็นวัสดุปลูกหลังคา และช่วยรักษาหน้าดินให้มีความชุ่มชื้น

ด้านเศรษฐกิจสังคม : การจัดการชุมชน

- จัดการปัญหาหนี้เสียในแต่ละหมู่บ้าน โดยรวบรวมกองทุนชุมชนต่างๆ ให้เป็นกองทุนเดียวยกระดับจากกองทุนหมู่บ้าน และธนาคารหมู่บ้าน เป็นสถาบันการเงินชุมชนทั้ง 18 หมู่บ้าน และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
- ตั้งร้านค้าชุมชน จำนวน 8 หมู่บ้าน และจัดระบบการปันผลคืนสมาชิก
- ตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การทอผ้า ทอเสื่อ ทำขนมถั่วตัด ทำดอกไม้ประดิษฐ์ ผู้ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เยาวชน
- จัดระบบสวัสดิการชุมชน เช่น การให้สมาชิกกู้ยืมเงิน การปันผลจากสถาบันการเงินให้เป็นสวัสดิการ เงินสงเคราะห์ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือพิการ และพัฒนาหมู่บ้าน

ผลสำเร็จ :

- ชุมชนมีพื้นที่สาธารณประโยชน์สมบูรณ์เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งตำบลโพธิ์ทอง
- เป็นแบบอย่างของการแก้ปัญหาหรือการบริหารกองทุนหมู่บ้าน และแปลงผลประโยชน์ให้แก่ผู้เดือดร้อน

กว่า 30 ปีแล้วที่ชุมชนตำบลโพธิ์ทอง ดูแลรักษาป่าซึ่งพัฒนามาจากพื้นที่สาธารณประโยชน์เนื้อที่กว่า 600 ไร่ กลายเป็นแหล่งอาหารของชุมชน เป็นที่อยู่อาศัยสัตว์ป่า เป็นแหล่งสมุนไพร และยังเป็นยอกินพื้นที่ที่เคยถูกบุกรุก 240 ไร่ ให้กลับคืนมาจนมากเป็นต้นป่าของชุมชนได้วิถี

สมัยก่อน ตำบลโพธิ์ทองเป็นส่วนหนึ่งของตำบลแม่ มีป่าโคกใหญ่ 900 ไร่ มีพื้นที่ป่าบางส่วนเชื่อมต่อกับตำบลแม่แต เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่กินไปเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ของชาวบ้าน จนกระทั่ง ปี 2510 มีการแบ่งตำบลแวง ออกเป็นตำบลแวงกับตำบลโพธิ์ทอง ป่าโคกใหญ่จึงถูกแบ่งให้คนสองตำบลใช้ประโยชน์ เขตตำบลแวงมีพื้นที่ป่า 200 ไร่เศษ ส่วนพื้นที่ในส่วนของตำบลโพธิ์ทองเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ ชาวบ้านเรียกว่า โคกปลากั้ง มีพื้นที่ 657 ไร่

ปี 2520 เมื่อมีการลักลอบตัดไม้ในป่าโคกคำปลากั้ง เพื่อขายให้โรงเลื่อย ชาวบ้านบางคนสามารถตัดไม้ได้ไม่กี่ครั้งบ้าน อีกที่ยังมีผู้บุกรุกพื้นที่จำนวน 240 ไร่ เพื่อปลูกมันสำปะหลัง ปลูกต้นหม่อนเพื่อเลี้ยงไหม และปลูกยางไม้

ประเด็นนี้สร้างความขัดแย้งระหว่างผู้บุกรุกกับผู้รักษาป่า จึงมีการเจรจายกขึ้น
“การขอพื้นที่จากกรบุกรุกป่าโคกคำปลากั้งเพื่อทำมาหากินของชาวบ้านในตำบลโพธิ์ทอง ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย หากไม่มี 3 ปี ป่า ถูกตัดทิ้งต้องมีการรักษาป่า มาช่วยเจรจา” นายคน พงษ์เย็น อดีตกำนันตำบลโพธิ์ทอง ย้อนความหลัง กับนักคนที่เป็นพี่น้องในหมู่บ้านที่เจรจายกพื้นที่คืน การเจรจายกประสบความสำเร็จ ผู้บุกรุกยอมคืนพื้นที่เพื่อให้หม่อนเป็นที่สาธารณประโยชน์

ส่วนนายศรี สอนันต์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 เล่าต่อว่า ไบรยที่ตัดไม้ได้ถึงเงินเป็นคความ “มีการฟ้องศาลถึง 3 ครั้ง เพราะผู้บุกรุกทำเรื่องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่ากลุ่มผู้บุกรุกทำบุกรุกพื้นที่ทำกินของเขา ผมกับภรรยา ถิ่นมาช่วยเจรจาให้ผู้บุกรุกทำกินต่อ ตามคำขอของหม่อนของผู้บุกรุก ผลคือศาลออกการการเป็นใหญ่บ้าน”

“การรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกผู้ถือหุ้น เห็นได้ชัดจากการซื้อขายในร้านค้าชุมชน แม้แต่ราคาขนมที่ไม่ถึงสิบบาท ก็ถูกบันทึก พอสิ้นปี ตัวเลขรายได้ทุกอย่างจะแปรเป็นเป็นผลกลับสู่สมาชิก ถ้าไรส่วนหนึ่งก็จะแบ่งปันมาพัฒนาหมู่บ้าน อาทิ ทำโรงสีชุมชน ปั้นน้ำมัน รวบรวมสิ่งของซึ่งเป็นลูกหลาน และใช้ในกิจกรรมดูแลรักษาป่าโคกคำปลากั้ง”

นอกจากจัดตั้งสถาบันการเงิน ยังมีมีการจัดสวัสดิการชุมชน เช่น ให้สมาชิกกู้ยืมเงินกรณีต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล เพื่อตั้งงบบุคลากร เงินสวัสดิการที่มาจากเงินปันผลของสถาบันการเงินและเงินสงเคราะห์ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติภัยพิบัติ และบุคคลยากไร้ขาดผู้ดูแล

ความร่วมมือของชุมชน 18 หมู่บ้านในตำบลโพธิ์ทอง ความศรัทธาต่อพระ ผู้นำ และสิ่งเหนือธรรมชาติ แปลงเป็นวิธีจัดการป่าที่เป็นระบบ ผลจากความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ทำให้ตลอดระยะเวลา 30 ปี ชุมชนตำบลโพธิ์ทองสามารถพึ่งตนเองบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น

เป็นชุมชนตัวอย่างในการจัดการตนเอง

แหล่งท่องเที่ยว

ผลงานรางวัลโลกสีเขียว
ครั้งที่ 14 ประจำปี 2555

ชุมชนตำบลโพธิ์ทอง (ป่าชุมชนโคกคำปลา กั้ง) จังหวัด ร้อยเอ็ด

ผลงานรางวัลโลกสีเขียว ครั้งที่ 14 ประจำปี 2555

ประเภท : ชุมชน

ชุมชนตำบลโพธิ์ทอง (ป่าชุมชนโคกคำปลา กั้ง) จังหวัด
ร้อยเอ็ด

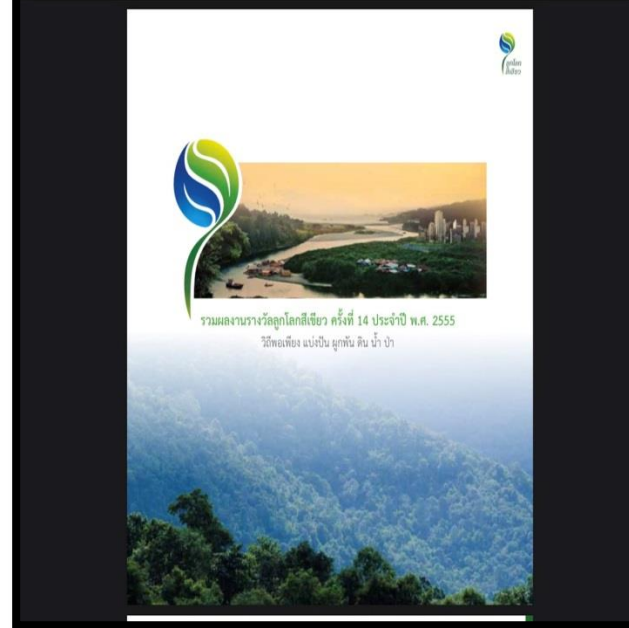
สุดท้าย มีการแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้เขตจังหวัดขอนแก่น ทำหน้าที่ตรวจสอบ
ผลปรากฏว่าพื้นที่ปลูกถูกเป็นที่สาธารณประโยชน์จริง จึงเสนอให้สำนักงานที่ดินจังหวัด
ร้อยเอ็ด ออกหนังสือสำคัญที่หลวงให้ ชุมชนจึงได้พื้นที่ปลูก 240 ไร่ คืนกลับมาทั้งหมด
"การรักษาน้ำ นอกจาก "คน" แล้ว ยังมี "ผี" กับ "พระ" ที่ทำดี"
ชุมชนตำบลโพธิ์ทองเคารพผีป่า ผีน้ำ ผีปู่ตา เพราะเชื่อว่าผี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์มี
มืออยู่ทุกๆ ที่ สิ่งนี้สะท้อนในประเพณี ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ชนบธรรมเนียมประเพณี

ที่ยังสืบสานจนทุกวันนี้ นี่เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ชุมชนตำบลโพธิ์ทองเกรงกลัว
ไม้กล้าบุกรุกทำลายป่า

อีกหนึ่งที่พึ่งทางใจและที่ปรึกษาของชุมชนตำบลโพธิ์ทอง คือ พระครูสุวรรณ
ไพเราะภิบาล เจ้าคณะอำเภอโพธิ์ทอง เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ร้อยต้น ท่านเป็นพระภิกษุ
ที่มีแนวคิดอนุรักษ์ป่า ซึ่งใช้หลักในการทำงานไว้ 3 อย่าง คือ อย่าย่างที่แผงนัย
ยะการเมือง อย่าย่ำการทำงานเป็นการเบียดเบียน และอย่าทำงานแบบสร้างภาพ
สร้างศรีท้อให้ชาวบ้านเกิดความร่วมมือนอกการดูแลรักษาป่า ด้วยการนำชาวบ้าน
ปลูกป่าบนพื้นที่ 240 ไร่ ถูกปล่อยให้เปิ่นพื้นที่ร้างมานาน ด้านทิศตะวันออกและ
ทิศตะวันตกของป่าโคกคำปลากั้ง มีพื้นที่ถูกปล่อยร้างมานาน โทษๆ ก็ได้พื้นที่ที่ถูกบุกรุก
คืนมาแล้ว ก็น่าจะผนวกพื้นที่ที่ร้างมาฟื้นฟูเป็นป่าชุมชนเสียทีเดียว

การทำงานเริ่มต้นด้วยการจัดเวทีประชาคม มีการตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน
จำนวน 18 คน ซึ่งเป็นผู้แทนจาก 18 หมู่บ้านในตำบลโพธิ์ทอง กิจกรรมร่วมกันปลูกป่าเสริม
ในพื้นที่ว่างเริ่มตั้งแต่ปี 2551 ภายใต้โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนาง
เจ้าพระบรมราชินีนาถ ในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ตลอดระยะเวลา

จัดทำโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลโพธิ์ทอง

www.phothong101.go.th

www.greenglobeinstitute.com

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม

ความเป็นมา

วัดโพธิ์ร้อยต้น สังกัดมหานิกาย เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑
บ้านโพธิ์ร้อยต้น ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัด
ร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ ๔๕๑๐๐

วัดโพธิ์ร้อยต้นตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ ๑ เดือนพฤษภาคม
ปีพ.ศ.๒๔๙๑ สังกัดฝ่ายมหานิกาย มีเนื้อที่ทั้งหมดตาม ก
ก. ๒๒ ไร่ ๑ งาน ๙๓ ตารางวา เดิมทีที่แห่งนี้เป็นดอนเจ้า
ปู่ คนเฒ่าคนแก่เล่าว่าประมาณ ๓๐๐ กว่าปี(๒๔๔๙) มีต้น
โพธิ์ใหญ่อยู่ต้นหนึ่งขนาด ๕ คนโอบรอบมีต้นโพธิ์ขนาด
เท่าลำตัว เท่าโคนขาเกิดขึ้นตามรากของต้นใหญ่นั้นโดย
รอบกินเนื้อที่ประมาณสองไร่ขนาดได้ร้อยต้นพอดี ชาว
บ้านจึงเรียกว่าดอนโพธิ์ร้อยต้น นอกจากนั้นยังมีต้นมะม่วง
ต้นมะขามขนาดใหญ่ และไม่นานมาพรรณเกิดขึ้นหนาที่ปี
เต็มบริเวณเนื้อที่สี่สิบกว่าไร่ ไม่มีใครกล้ามาตัดต้นไม้อะไร
หรือแม้แต่จะเข้ามาบริเวณนี้

ลำดับเจ้าอาวาส

- พระครูอุปการโพธิกิจ (หลวงพ่อแพง เกตสาโร)
พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๕๑๖
- พระครูสุวรรณโพธาภิบาล นาย อดุลปณัญญ (วิทย์
แวงวรรณ) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส พ.ศ.๒๕๑๗ –
ปัจจุบัน ตำแหน่งเจ้าคณะปกครองสงฆ์ เจ้าคณะ
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

วัดโพธิ์ร้อยต้น

สถานที่ทางพระพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์

Post Views: 190

19 มี.ค. 2564

Editorpukmudmuangthai

ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัด
ร้อยเอ็ด

Wat Pho Roi Ton

Pho Thong Subdistrict, Phon Thong District,
Roi Et Province

จัดทำโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลโพธิ์ทอง

www.phothong๑๐๑.go.th

www.greenglobeinstitute.com

วัดเป็นที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กและเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนปฐมวัย คืออายุประมาณ ๒-๕ ขวบ จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพ มีพัฒนาการ บริการอาหาร สิ่งแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเหมาะสมตามวัย โดยมีบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาบุคลากร ครูพี่เลี้ยงเด็ก โดยการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีจิตเมตตา กรุณา ช่วยเหลือเด็กและผู้ปกครองเพื่อป้องกันและลดระดับปัญหาเด็กได้ระดับหนึ่ง ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน ที่พร้อมจะถูกลบมเพาะ ให้กลายเป็นเมล็ดพันธุ์ที่จะเจริญเติบโตบนพื้นที่ ที่เหมาะสมและให้ร่มเงาแก่ครอบครัว ชุมชนและสังคมต่อไป

สถานภาพวัดโพธิ์ร้อยต้น

๑. ได้รับอนุญาตให้ตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ ๓๐ เดือนตุลาคม ปีพ.ศ.๒5๔3
๒. ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
๓. ประกาศเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งที่ ๖ ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๔๗ มติที่ ๓๓๖/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗
๔. ได้รับคัดเลือกเป็นอุทยานการศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑
๕. ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕
๖. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิ์ร้อยต้น
๗. มีโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี
๘. มีโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ
๙. มีศูนย์การศึกษาพุทธศาสนาวินายาทิตย์

